

ВІДГУК

офіційного рецензента

доктора медичних наук, професора **Могілевського Сергія Юрійовича**
на дисертаційну роботу **Дранко Марини Миколаївни**
«**Оптимізація лікування хворих з травмами допоміжного апарату ока**»,
поданої в разову спеціалізовану вчену раду ДФ 26.613.114
при Національному університеті охорони здоров'я України
імені П. Л. Шупика МОЗ України
на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
за спеціальністю 222 «Медицина» (наукова спеціальність «Офтальмологія»)

Науковий керівник: професор, доктор медичних наук, професор кафедри офтальмології Національного медичного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика Петренко Оксана Василівна.

На сьогодні 13% усіх бойових травм стосуються пошкодження ока та його допоміжного апарату та є четвертою причиною серед усіх пошкоджень, отриманих під час військових дій. В Україні під час війни значно збільшилась кількість пацієнтів з травмами допоміжного апарату ока, які ускладнюються гнійно-запальними процесами та рубцевими деформаціями. Одна із головних проблем при травмах допоміжного апарату ока – гнійно-запальні ускладнення на сьогоднішній час залишається актуальною та не вирішеною для клінічної офтальмохірургії.

З огляду на це, дисертаційна робота Дранко Марини Миколаївни спрямована на вирішення актуального завдання сучасної офтальмології – оптимізацію лікування травм допоміжного апарату ока на підставі вивчення особливостей і механізмів загоєння ран, управління перебігом ранового процесу шляхом впровадження нового методу лікування, рішення якого дозволить оптимізувати тактику медичної допомоги пацієнтам з травмами допоміжного апарату ока.

Проведене дисертанткою Дранко Мариною Миколаївною дослідження надало можливість розширити наукові знання щодо видового складу травматичних ран ДАО та чутливість мікроорганізмів і доповнити наукові

дані щодо стану ензиматичної системи травматичних ран ДАО. Встановлено, що рівень ММП-9 у тканинах травматичних ран коливався від 4,05 нг/мл до 111,8 і в середньому склав $39,35 \pm 2,7$ нг/мл ($Me = 38,58$), рівень ММП-2 у тканинах травматичних ран коливався від 3,22 нг/мл до 49,24 і в середньому склав $25,27 \pm 1,2$ нг/мл ($Me = 22,19$). Рівень матричних металопротеїназ ММП-2 і ММП-9 не залежав від статі та віку пацієнтів. Рівень ММП-9 ($H=9.96$; $p=0.02$) та ММП-2 ($H=8.44$; $p=0.04$) статистично значуще залежав від термінів отримання травми.

Аспірантом Дранко Мариною Миколаївною особисто розроблено і запроваджено в клінічну практику удосконалений метод лікування пацієнтів із травматичними ушкодженнями ДАО, отриманими внаслідок механічної травми, що дозволяє статистично значуще підвищити горизонтальний розмір очної щілини на 5% на 10 добу, через 6 місяців та 1 рік ($t_{10\text{доба}}=4.6$; $t_{6\text{міс}}=4.6$; $t_{1\text{рік}}=5.3$; $p<0,01$), на 4% через 1 місяць ($t=3,89$; $p<0,01$), а також знизити вертикальний розмір очної щілини на 4% через 1 місяць спостережень ($t=3,5$; $p<0,01$), через 3 та 6 місяців на 3% ($t=2,1$; $p<0,05$), через 1 рік на 5% ($t=4,24$; $p<0,01$), збільшити середню кількість балів за шкалою оцінки рубців SBSES на 4% через 3 та 6 місяців ($t_{3\text{міс}}=12,02$; $t_{6\text{міс}}=14.14$, $p<0,01$), через 1 рік на 5% ($t=16,26$; $p<0,01$) у порівнянні з даними через 1 місяць, що вказує на знижену травматизацію тканин повік і, як наслідок, зменшення процесів грубого рубцювання повік.

Результати проведеного дослідження було впроваджено в навчальний процес кафедри офтальмології НУОЗ України імені П. Л. Шупика МОЗ та Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького МОЗ України, кафедри онкології та радіології з курсом офтальмології НН МІ Сумського державного університету та в роботу закладів охорони здоров'я. Результати досліджень науково-практичних семінарах та конференціях, зокрема з міжнародною участю, і висвітлено у 16 наукових працях, з них 2 статті у наукових фахових виданнях України відповідно до переліку

наукових фахових видань України, 2 статті входить в наукову базу SCOPUS, 1 стаття – у періодичному науковому виданні іншої держави, яка входить до Європейського Союзу, та 11 – у тезах з наряду, за яким підготовлено дисертацію аспіранта.

Отримані дані є результатом самостійної роботи дисертантки. Авторкою особисто проаналізовано наукову літературу. Також нею проведено формування груп спостереження, самостійно проведено їх клініко-лабораторне обстеження, виконано забір і підготовку матеріалу з наступною обробкою та аналізом. Особисто описано і проаналізовано результати дослідження, а також здійснено статистичну обробку отриманих даних. Авторкою особисто написано всі розділи дисертації. Наукові положення, розробки прикладного характеру, висновки та практичні рекомендації, що виносяться на захист, одержані авторкою самостійно і висвітлені в опублікованих працях.

Всі публікації за матеріалами роботи відповідають вимогам МОН України. В цілому робота виконана на високому методологічному рівні. Принципових зауважень немає.

Під час вивчення роботи виникли наступні питання:

1. Ви провели фундаментальні дослідження визначення особливостей і механізмів розвитку ран. Скажіть будь ласка, чи відомі Вам інші закордонні та вітчизняні дослідження, які були проведені останнім часом в цьому напрямку та чим вони відрізняються?
2. Скажіть будь ласка, які основні критерії (клінічні, функціональні тощо) Ви мали на увазі, коли оцінювали результат отриманий після лікування як «добрий», «задовільний» та «незадовільний», та які методики для такої оцінки Ви застосовували?
3. Скажіть будь ласка, наскільки доступна запропонована Вами удосконалена методика лікування травматичних ран допоміжного апарату ока для практикуючого офтальмолога та наскільки вона на сьогодні, в

умовах воєнного часу, застосовується?

Зазначені питання не носять принциповий характер і не знижують наукової цінності дисертації.

Під час виконання дисертації аспірант Дранко Марина Миколаївна дотримувалася принципів академічної доброчесності. За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації.

Аспіранткою Дранко Мариною Миколаївною здобуто необхідні теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, вона оволоділа методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провела власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Дисертаційна робота Дранко Марини Миколаївни, подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Офтальмологія»), присвячена актуальній проблемі сучасної офтальмології, є закінченим науковим дослідженням, містить нові положення і нові науково обґрунтовані результати, що, в цілому, розв'язує важливе науково-практичне завдання – оптимізацію лікування травм допоміжного апарату ока на підставі вивчення особливостей і механізмів загоєння ран, управління перебігом ранового процесу шляхом впровадження нового методу лікування, а також удосконалення алгоритму прогностичних та лікувально-профілактичних заходів.

Виходячи з актуальності, об'єму та рівня досліджень, наукової новизни результатів, теоретичної та практичної цінності отриманих даних, об'єктивності та обґрунтованості висновків, беручи до уваги особистий внесок здобувача, дисертаційна робота Дранко Марини Миколаївни

«Оптимізація лікування хворих з травмами допоміжного апарату ока» повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, та наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» і може бути представлена до офіційного захисту, а її автор Дранко Марина Миколаївна повністю заслуговує присвоєння ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Офтальмологія»).

Офіційний рецензент:
професор кафедри офтальмології
Національного університету
охорони здоров'я України
імені П. Л. Шупика МОЗ України
доктор медичних наук, професор

Сергій МОГЛЕВСЬКИЙ

